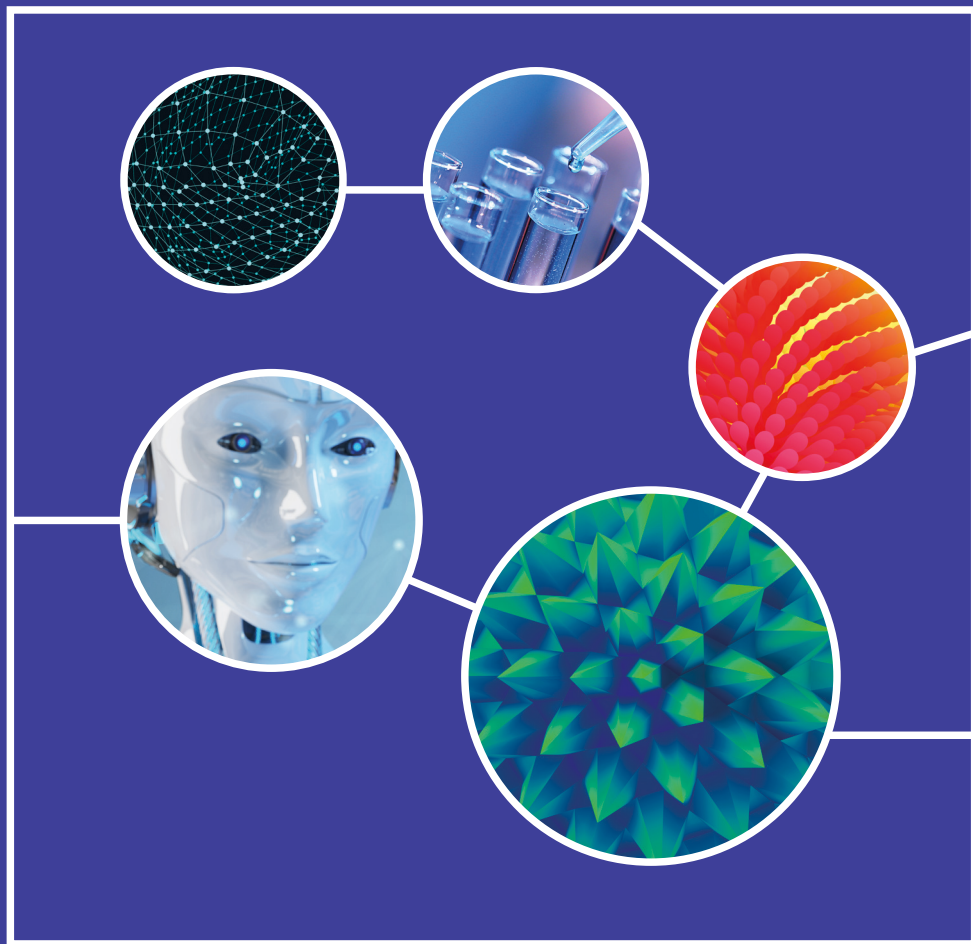

Håndbog om Horizon Europe

Introduktion til programmet, regler og ansøgningsproces

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

Håndbog om Horizon Europe

Introduktion til programmet, regler og ansøgningsproces

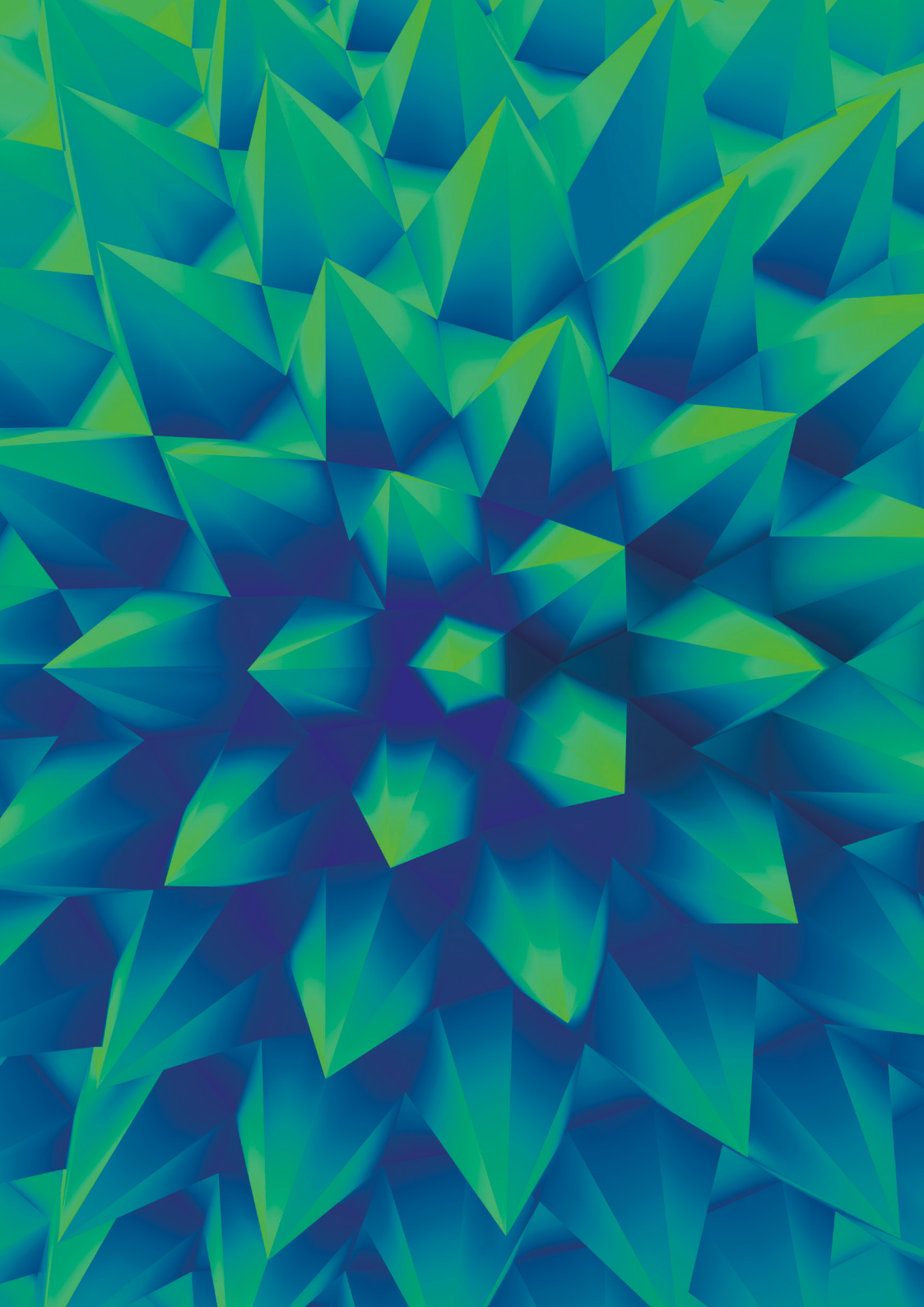
Udgivet af Uddannelses- og Forskningsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 45 3544 6200
ufs@ufm.dk
www.ufm.dk

Foto Shutterstock
Layout annelottedesign.dk

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer
ISBN (elektronisk publikation): 978-87-93706-91-0
ISBN (trykt publikation): 978-87-94128-19-3

Indhold

Indledning	5
Executive Brief	7
Om Horizon Europe	9
Nye tiltag i Horizon Europe	12
Indholdet i Horizon Europe	14
Søjle I: Videnskabelig topkvalitet	15
Søjle II: Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne	22
Søjle III: Innovativt Europa	30
Delprogrammer uden for søjlestrukturen	32
Regler og rammer i Horizon Europe	37
Hvem kan deltage?	37
Beregning af tilskud og overhead	39
IPR og publikationer	40
Tilskuds- og projekttyper	41
Præmier	42
Udbud	42
Tips og trick til ansøgningen	43
Emne og samarbejdspartnere	43
Ansøgningen	43
Kontraktindgåelse	44
Evaluerings	45
De tre evalueringskriterier	45
Skriftlig feedback på ansøgninger	46
Få gratis rådgivning	48

Indledning

De udfordringer og forandringer, som verden står over for i dag, er komplekse, og løsningerne kræver internationalt samarbejde om forskning og innovation. Det understøtter Horizon Europe med cirka 710 milliarder kroner de kommende år.

Med denne håndbog får du en kort introduktion til Horizon Europe, EU's 9. rammeprogram for forskning og innovation, og de mange muligheder for internationalt samarbejde på tværs af brancher, fagområder og landegrænser, du finder i programmet. Horizon Europe er stort. Det favner bredt fra midler til excellente forskere over internationalt forsknings- og innovationssamarbejde mellem universiteter, erhvervsliv og kommuner til personlige stipendier samt helt nye måder at støtte innovative virksomheder med de rigtig gode idéer.

Håndbogen indleder med et overblikskort over Horizon Europe, så du nemmere kan navigere rundt i de forskellige dele af programmet og finde de indgange, hvor dine internationale ambitioner kan komme i spil. Dernæst går håndbogen i dybden med de enkelte delprogrammer og beskriver visionerne og de områder, hvor EU efterlyser løsninger. Et delprogram har fokus på digital omstilling og kunstig intelligens, et andet på grøn og bæredygtig udvikling og et tredje på innovation i alle dets mange former. Fælles for de fleste delprogrammer er, at de kræver tværfagligt samarbejde om banebrydende løsninger på nutidens store samfundsmæssige udfordringer. Derfor er det en god idé at have blik for det tværfaglige, når du orienterer dig i Horizon Europes mangfoldighed af muligheder.

Vi kommer også rundt om de væsentligste regler og rammer, du som ansøger bør kende, og giver tips og tricks til den gode ansøgning om midler fra Horizon Europe. Til slut kan du læse om det landsdækkende rådgivernetværk EU-DK Support, hvor du kan få gratis og uforpligtende vejledning og rådgivning om programmet.

Vi håber, at denne håndbog giver dig et godt grundlag for at komme i gang og for at få glæde af de muligheder for internationalt samarbejde om forskning og innovation, som Horizon Europe tilbyder Danmark.

God læselyst!

2021-27

er årene, hvor Horizon Europe løber.

Executive Brief

Horizon Europe is the European Union's Framework Programme for Research and Innovation – the ninth of its kind with a budget of 95,5 euro bn. (current prices). With it, the EU seeks to maintain and develop its leading role in science and innovation, to address the big challenges of our times, and to help private industry to become more competitive and sustainable.

It supports researchers, industry, and citizens throughout the whole R&I cycle. In order to maximise the impact of the programme, a collaborative, holistic approach has been chosen, encouraging interdisciplinary research, end-user and citizen engagement, full use of Open Science and Innovation methods, and mainstreaming the Socioeconomic Sciences and Humanities. 35% of the budget is expected to go to climate relevant projects. The digital transformation is also central to the programme.

The programme is organised in three pillars. The first pillar of the programme supports researchers to carry out fundamental research. It encompasses the world renowned European Research Council supporting frontier research, the Marie Skłodowska-Curie Actions supporting researcher mobility and career development, as well as a programme for Research Infrastructure.

The second pillar focuses on collaboration between EU, industry, and sometimes Member States to deliver research and innovation that has impact on the ground in key policy areas from health, accessibility, digital, industrial competitiveness, to climate, energy, mobility, natural resources, and food systems. Essential for this are joint strategic agendas with Member States and industry through a streamlined set of “R&I Partnerships”. Horizon Europe proposes also new forms of collaboration, such as the future “R&I Missions”, which would involve citizens in wide projects, such as plastic in oceans or fighting cancer.

The third pillar focuses on breakthrough and market-creating innovation. The European Innovation Council (EIC) and the Knowledge and Innovation Communities (KICs) run by the European Institute of Innovation and Technology (EIT) will support game-changing innovations by EU start-ups and SMEs.

Finally there are two horizontal programmes supporting the strengthening of the European Research Area (ERA) and the spreading of excellence and widening the participation of countries which have a low R&I performance.

35%

of the budget is expected to go to climate relevant projects.

Om Horizon Europe

Horizon Europe er EU's niende rammeprogram for forskning og innovation, og det afløser Horizon 2020. Navnet symboliserer både kontinuitet og fornyelse. Programmet støtter forskere, virksomheder, offentlige og private organisationer m.fl. igennem deres forsknings- og innovationscyklus. Med et budget på cirka 710 milliarder kroner¹ er Horizon Europe det største rammeprogram nogensinde. Programmet løber i årene 2021-2027.

Rammeprogrammet er organiseret i tre overordnede søjler:

- Videnskabelig topkvalitet
- Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne
- Innovativt Europa.

Den første søjle omfatter fri grundforskning, forskeruddannelse og forskningsinfrastrukturer. Det Europæiske Forskningsråd (ERC) og Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) hører under denne søjle.

Den anden søjle har fokus på vigtigheden af samarbejdet mellem forskere, virksomheder og interessenter, når det kommer til at løse nogle af nutidens største samfundsudfordringer og til at styrke den europæiske konkurrenceevne. Udfordringerne er defineret ud fra FN's verdensudviklingsmål, Den Europæiske Klimapagt og Europa-Kommissionens prioriteter.

1. Budgettet er angivet i løbende priser. Nationalbankens valutakurs pr. 6. juli 2021 er anvendt i omregningen fra euro til danske kroner.

Den tredje søjle favner banebrydende og markedsskabende innovation i alle sine former. Det Europæiske Innovationsråd (EIC) og det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) hører under denne søjle.

Ud over søjlerne er der to særlige delprogrammer. Det ene støtter reformer og udviklingen af det Europæiske Forskningsrum (ERA). Det andet støtter, at videnskabelig topkvalitet udbredes til de lande, der har en lav forsknings- og innovationsintensitet.

Ud over delprogrammerne nævnt i skemaet omfatter Horizon Europe også en lang række af offentlig-private og offentlig-offentlige *europæiske partnerskaber*. Kernen i de europæiske partnerskaber er, at aktiviteter og midler i Horizon Europe går hånd i hånd med aktiviteter og investeringer i medlemslandene. Partnerskaberne er placeret i Horizon Europes søjle II og går typisk på tværs af flere delprogrammer. Partnerskaberne er flerårige samarbejder og omfatter en række aktiviteter ud over forsknings- og innovationsprojekter som f.eks. udarbejdelse af fælles strategier og handlingsplaner, workshops, netværksarrangementer, informationsaktiviteter m.m.

25,3

milliarder kroner er øremærket til styrkelse af det europæiske forskningsrum (ERA) og udbredelse af videnskabelig topkvalitet.

Horizon Europes tre søjler og delprogrammer

Videnskabelig topkvalitet

185,9 mia. kr.

Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne

397,8 mia. kr.

Innovativt Europa

101,1 mia. kr.

Delprogrammer

Det Europæiske Forskningsråd (ERC)

119 mia. kr.

De seks klynger

1. Sundhed 61 mia. kr.
2. Kultur, kreativitet og inkluderende samfund 17,1 mia. kr.
3. Civil samfundssikkerhed 11,9 mia. kr.
4. Det digitale område, industri og rummet 113,8 mia. kr.
5. Klima, energi og mobilitet 112,3 mia. kr.
6. Bioøkonomi, fødevarer, naturressourcer, landbrug og miljø 66,9 mia. kr.

Det Europæiske Innovationsråd (EIC)

75,1 mia. kr.

Marie Skłodowska-Curie Actions

49,1 mia. kr.

Europæiske partnerskaber

Maks. 50% af budgettet for søjle II

Europæiske innovationsøkosystemer

3,7 mia. kr.

Forskningsinfrastruktur

17,8 mia. kr.

Missioner

Maks. 10% af budgettet for søjle II

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) og Videns- og Innovationsfællesskaber (KIC)

22,3 mia. kr.

Nye tiltag i Horizon Europe

Nye tider kræver nye løsninger. Horizon Europe indeholder derfor også en række nye tiltag. De giver nye muligheder for samarbejde, hjælper virksomheder skridtet videre med deres innovative idéer og reducerer de administrative opgaver forbundet med en bevilling fra programmet.

De væsentligste nye tiltag er:

Missioner

Missionerne skal tage livtag med nogle store, konkrete udfordringer for vores samfund inden for en afgrænset tidsramme – det gælder områder som kræft, klimatilpasning i byer eller rent vand i have, floder og søer. Missionerne vil samle mange forskellige typer af aktiviteter med henblik på at sikre samspil og synergi mellem de enkelte projekter, der tilsammen leverer en helhedsløsning af udfordringen. Missionerne er placeret i Horizon Europes søjle II.

Kombination af innovationsmidler

En af de store udfordringer for innovatører i Europa er manglende finansiering af deres gode idéer. Det Europæiske Innovationsråd (EIC) vil derfor i vid udstrækning kombinere klassiske bevillinger med risikokapital og finansiering til virksomheder for at sikre, at de ikke kun kan udvikle deres innovative idéer, men også får idéerne ud over rampen og bragt hele vejen til markedet.

Forenkling for deltagere

Det skal være lettere at administrere en bevilling, derfor fortsætter EU arbejdet med at forenkle den administration, der knytter sig til en bevilling fra Horizon-programmet. F.eks. forenkler EU reglerne for afregning af personale-

omkostninger og antallet af revisorpåtegninger af et regnskab. Samtidig bliver reglerne i en række andre EU-programmer tilpasset til reglerne i Horizon Europe, således at der er bedre sammenhæng mellem EU's forskellige programmer, og deltagerne møder regelsæt, der ligner hinanden på tværs af støtteprogrammer.

Open Science

Fri adgang til og åbenhed om resultater og data (Open Science) skal dels sikre bedre videnskab og innovation, dels maksimere samfundsværdien og effekten af programmet. Derfor er hovedreglen, at forskningsdata og -publikationer skal gøres offentligt tilgængelige. Deltagere, der ønsker at kommercialisere resultater af deres projekt, har selvfølgelig mulighed for det. Der er altid mulighed for at gøre undtagelser for at beskytte IPR. Devisen er: Så åbent som muligt, så lukket som nødvendigt.

Indholdet i Horizon Europe

Strukturen i Horizon Europe er bygget op omkring tre hovedsøjler samt en række særlige delprogrammer uden for søjlestrukturen.

Søjlerne hedder “Videnskabelig topkvalitet”, “Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne” og “Innovativt Europa”.

Hver søjle er igen opdelt i en række delprogrammer. Dette kapitel beskriver visionerne i de forskellige delprogrammer og de områder, man kan søge støtte til.

1 VIDENSKABELIG TOPKVALITET

Videnskabelig topkvalitet

Det Europæiske Forskningsråd (ERC)

ERC støtter talentfulde forskere, der gennemfører forskning af allerhøjeste kvalitet. Rådet tildeler midler til forskerinitierede projekter inden for fri og risikobetonet grundforskning. De projekter, der opnår støtte, bliver udelukkende udvalgt på baggrund af deres videnskabelige kvalitet. Der er frit forskningsvalg. Midlerne udbydes i åben konkurrence, og det er muligt for yngre forskere såvel som mere erfarne forskere at søge om støtte.

ERC fungerer som en selvstændig organisation. Det er ledet af et Videnskabeligt Råd, som består af anerkendte forskere fra alle fagområder.

ERC's fem forskellige bevillingstyper

Bevillings-type	Ph.d.-alder	Antal hoved-ansøgere	Varighed	Beløb
Starting Grant	2-7 år	1	Op til fem år	Op til ca. 11,2 mio. kr.
Consolidator Grant	7-12 år	1	Op til fem år	Op til ca. 14,9 mio. kr.
Advanced Grant	Ingen, men man skal have et stærkt videnskabeligt CV	1	Op til fem år	Op til ca. 18,6 mio. kr.
Synergy Grant	Ingen, men man skal have et stærkt videnskabeligt CV	2-4	Op til seks år	Op til ca. 77,4 mio. kr.
Proof of Concept Grant (POC)	Man kan kun søge, hvis man har modtaget en af de andre ERC-bevillinger	1	Op til 18 måneder	Ca. 1,1 mio. kr.

“HERMES gav os ressourcerne og tiden til at opdyrke et helt nyt forskningsfelt. Den store fleksibilitet og risikovillighed i ERC-

bevillingen har gjort det muligt at starte tre innovationsprojekter, som alle har fået selvstændig støtte via ERC Proof of Concept. Det har indtil videre resulteret i to start-ups.”

Professor Anja Boisen, Danmarks Tekniske Universitet

HERMES

18,75

mio. kroner i EU-støtte

3 x 1,1

mio. kroner i EU-støtte (POC)

6

års varighed

HERMES står for: High Exponential Rise in Miniaturized cantilever-like Sensing

Læs mere:

<http://bit.ly/ERC-HERMES>

<https://blusense-diagnostics.com>

Marie Skłodowska-Curie aktiviteter (MSCA)

Det er vigtigt, at Europa uddanner og udvikler forsknings-talenter til at løse fremtidens udfordringer. For at sikre den nødvendige ekspertviden skal forskere være mobile, samarbejde og sprede viden på tværs af lande, sektorer og discipliner. De skal have den rigtige kombination af viden og færdigheder til at tackle samfundsmæssige udfordringer og bidrage til innovation og vækst.

MSCA har fem virkemidler, som støtter aktiviteter inden for blandt andet forskeruddannelse og inden for international og intersektoriel forskermobilitet. Der er frit valg af forskningsområde i programmet.

1. *MSCA Ph.d.-netværk* støtter ph.d.-programmer samt erhvervs- og fælles ph.d.-programmer. Det er målrettet yngre forskere og forskere i deres tidlige karrierefaser. Alle stipendiater indskrives på en ph.d.-uddannelse, og der ydes finansiering i op til 36 forskermåneder pr. person.
2. *MSCA Postdoc fellowships* støtter postdoc forskning og karrierer. Formålet er at øge international og intersektoriel forskermobilitet ved at finansiere udvikling og uddannelse af mere erfarne forskere med afsluttet ph.d. Der ydes støtte til alle forskningsområder, inklusive områder dækket af EURATOM programmet. Der er to typer fellowships:
 - *European Fellowships* er postdoc-stipendier med varighed på 12-24 måneder, som gives til forskningsophold i andre medlemslande eller associerede lande end det land, som forskeren aktuelt opholder sig i.
 - *Global Fellowships* er postdoc-stipendier, der finansierer europæiske forskeres ophold i et ikke-medlems- eller associeret land. Udlandsopholdet har en varighed på 12-24 måneder med en efterfølgende 12 måneders returfase i Europa.

3. *MSCA Personaleudveksling* stimulerer videndeling ved at finansiere udveksling af medarbejdere for en kortere periode. Udvekslingen skal være enten international, intersektoriel eller tværfaglig. Der gives støtte til udveksling af alle typer medarbejdere i forskningsprojektet, også administrativt og teknisk personale, på alle stadier af deres karriere.
4. *MSCA COFUND* giver mulighed for at oprette nationale, regionale eller institutionelle ordninger for ph.d.-uddannelse og postdoc-stipendier mod en medfinansiering af ordningerne. Virkemidlet er åbent for såvel yngre som mere erfarne forskere.
5. *MSCA og borgere* er en fortsættelse af "European Researchers' Night", og virkemidlet skal ses som en forlængelse af eksisterende formidlingsaktiviteter. Der ydes støtte blandt andet til videnskabelige festivaler og andre begivenheder, der giver en EU-merværdi til den europæiske forskningsfestival "European Researchers' Night".

Der er knyttet visse krav til længden af ophold i henholdsvis udgangs- og destinationslande for stipendierne og for deltagere i COFUND-ordningen.

Forskningsinfrastrukturer

På mange områder er det vanskeligt at gennemføre forskning, hvis forskere og virksomheder ikke har adgang til den nødvendige infrastruktur i form af f.eks. store og dyre instrumenter eller infrastrukturer som synkrotroner og supermikroskoper. Derfor har det en afgørende betydning, at Europa har åbne, tilgængelige og bæredygtige forskningsinfrastrukturer i verdensklasse. Formålet med delprogrammet er at forbedre potentialet for, at forskningsinfrastrukturer i EU kan understøtte videnskabelige fremskridt og innovation.

"Vi prioriterer vores deltagelse højt, da det er et vigtigt element i vores forskningsaktiviteter. Vi skal i gang med det tredje Innovative Training Networks (ITN), og vi har ansat en person fra det forrige projekt. ITN er efter min mening det mest brugbare af EU-programmerne - det er effektivt med få administrative opgaver."

Forskningsdirektør Søren Bech, Bang & Olufsen

DREAMS

4,11

mio. kroner i EU-støtte

12

deltagere

4

års varighed

Læs mere:

www.dreams-itn.eu

REALVISION

4,08

mio. kroner i EU-støtte

11

deltagere

4

års varighed

Læs mere:

www.realvision-itn.eu

Programmet yder derfor støtte til at åbne, konsolidere og udvikle europæiske forskningsinfrastrukturer samt til aktiviteter inden for innovation og uddannelse, herunder styrkelse af europæisk forskningsinfrastrukturpolitik og internationalt samarbejde. Desuden støttes opbygningen af strukturer for Open Access til data, herunder den digitale platform European Open Science Cloud (EOSC).

185,9

miliarder kroner til Videnskabelig topkvalitet.

Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne

Den anden søjle i Horizon Europe skal adressere nutidens store globale udfordringer og samtidig forbedre Europas konkurrenceevne inden for relevante teknologier og områder. Problemstillingerne er ofte komplekse og kræver derfor tværfaglige løsninger og aktiviteter fra forskning til innovation. Søjlen er løsningsorienteret. Projekter skal bidrage målrettet til at løfte konkrete udfordringer og vise en klar værdi for samfundet og/eller for virksomheders konkurrenceevne. Derfor er der i søjle II et ret frit valg af metodetilgang. Projekter skal dog byde på løsninger, som på sigt kan omsættes og implementeres i samfundet. Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning får derfor en væsentlig rolle og vil kunne indgå på tværs af alle klyngerne.

Seks tematiske klynger

Søjlen er organiseret i *seks tematiske klynger*, der tilsammen favner både Europa-Kommissionens prioriteter, Den Europæiske Klimapagt og FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. I søjle II er der behov for og plads til aktiviteter på alle udviklingstrin fra forskning til markedsnær innovation.

De udfordringer og forandringer, som søjle II adresserer, er komplekse. Og den viden og de teknologier, som skal bruges for at sikre en bæredygtig og tryk fremtid for Europa, vil ofte kunne tilpasses og anvendes i forskellige sammenhænge. Derfor vil man som ansøger ofte kunne finde relevante muligheder inden for flere forskellige delprogrammer. IT-forskere bør derfor ikke kun orientere sig i klyngen 'Det digitale område, industrien og rummet', men også kigge i f.eks. Sundhedsklyngen.

Klyngerne er åbne for universiteter, vidensinstitutioner, små og store virksomheder, organisationer, myndigheder m.fl. Inddragelse af slutbrugere, borgere, NGO'er mv. kan også være relevant.

397,8

milliarder kroner

6

tematiske klynger

35%

af budgettet til grønne projekter

Sundhed

Vision og hovedområde: At forbedre og beskytte alle EU-borgernes sundhed og velbefindende gennem ny viden og innovative løsninger, der skal forebygge, diagnosticere, overvåge, behandle og helbrede sygdomme samt gennem udvikling af sundhedsteknologier. Hvor relevant skal der sikres integration af kønsperspektivet.

Et udpluk af de områder, der kan søges støtte til, er:

- Forskning i sundhed gennem hele livsløbet
- Miljømæssige og sociale sundhedsdeterminanter
- Ikke-overførbare/ikke-smitsomme og sjældne sygdomme såsom kræft, diabetes og hjerte-kar sygdomme
- Smitsomme sygdomme, herunder fattigdomsrelaterede og forsømte sygdomme
- Udvikling af værktøjer, teknologier og digitale løsninger til sundhed og pleje, herunder personlig medicin
- Udvikling af sundhedssystemer.

Kultur, kreativitet og inkluderende samfund

Vision og hovedområde: At styrke demokratiske værdier, herunder retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, at beskytte Europas kulturarv, udforskning af potentialet i kulturelle og kreative sektorer samt fremme af socioøkonomiske forandringer, der bidrager til inklusion og vækst, herunder arbejdsmarkedet og migration.

Et udpluk af de områder, der kan søges støtte til, er:

- Demokrati og regeringsførelse
- Kultur, kulturarv og kreativitet
- Sociale og økonomiske forandringer.

Civil samfundssikkerhed

Vision og hovedområde: At søge og understøtte implementeringen af løsninger på de sikkerhedsmæssige udfordringer, der opstår som følge af vedvarende sikkerhedstrusler, herunder cyberkriminalitet, naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer.

Et udpluk af de områder, der kan søges støtte til, er:

- Risikovurdering og samfunds resiliens
- Beskyttelse af EU's ydre grænser
- Cybersikkerhed
- Forebyggelse af kriminalitet og terror.

Det digitale område, industrien og rummet

Vision og hovedområde: At styrke kapaciteter og sikre Europas suverænitet inden for centrale teknologier til digitalisering, produktion og rumteknologi. Hele værdikæden inddrages for at opbygge en konkurrencedygtig, digital, kulstoffattig og cirkulær industri. Desuden skal der sikres en bæredygtig forsyning med råstoffer, udvikles avancerede materialer og dannes grundlag for fremskridt og innovation i globale samfundsmæssige udfordringer.

Et udpluk af de områder, der kan søges støtte til, er:

- Avancerede produktionsteknologier
- Centrale digitale teknologier
- Fremspirende understøttende teknologier
- Avancerede materialer
- Kunstig intelligens og robotteknologi
- Næste generations internet
- Avancerede computere og Big Data
- Rene, cirkulære, og kulstoffattige industrier
- Udvikling og anvendelse af rumteknologi og satellitdata, herunder tjenesterne i EU's rumprogram.

Klima, energi og mobilitet

Vision og hovedområde: Denne klynge bringer forskning og innovation fra tre områder sammen, der er stærkt afhængige af og påvirker hinanden. Bekæmpelse af klimaforandringer støttes ved øget forståelse af årsager, udvikling, risici, virkninger og muligheder ved at gøre energi- og transportsektorerne mere klima- og miljøvenlige, mere effektive og konkurrencedygtige, smartere, sikrere og mere modstandsdygtige. Brugen af vedvarende energikilder og energieffektivitet skal fremmes. Desuden skal EU's modstandsdygtighed over for ekstreme hændelser og påvirkninger udefra forbedres, og den sociale adfærd skal tilpasses.

Et udpluk af de områder, der kan søges støtte til, er:

- Klimavidenskab og -løsninger
- Energiforsyning
- Energisystemer og -net
- Energilagring
- Bygninger og industrianlæg i energiomstilling
- Samfund og byer
- Industriel konkurrenceevne inden for transport
- Ren, sikker og tilgængelig transport og mobilitet
- Smart mobilitet.

Fødevarer, bioøkonomi, naturressourcer, landbrug og miljø

Vision og hovedområde: At understøtte de nødvendige socioøkonomiske og adfærdsmæssige forandringer for at begrænse negative miljøpåvirkninger, standse og vende tilbagegangen i biodiversitet og for en bedre administration af naturressourcer, samtidig med at vi konkret arbejder for EU's klimamål og for adgang til sunde og sikre fødevarer og rent drikkevand til alle.

Et udpluk af de områder, der kan søges støtte til, er:

- Miljøobservation
- Biodiversitet og naturressourcer
- Landbrug, skovbrug og landdistrikter

“Via Horizon 2020-projektet NextGenRoadFuels er vi i gang med at udvikle en stærk platform for produktion af bæredygtige transportbrændstoffer, der er skalerbar, og som styrker cirkulær udnyttelse af restfraktioner som spildevandsslam og organisk husholdningsaffald.”

Professor og institutleder Lasse Rosendahl, Aalborg Universitet

NEXTGEN ROADFUELS

37,5

mio. kroner i EU-støtte

11

partnere

4

års varighed

Læs mere:

www.nextgenroadfuels.eu

- Oceaner, have og ferskvandsområder
- Fødevarer systemer
- Biobaserede innovationssystemer i EU's bioøkonomi
- Cirkulære systemer.

Partnerskaber og missioner

Partnerskaber for forskning og innovation er et andet væsentligt element i implementeringen af målene for søjle II. Partnerskaber er samarbejder om samfundsmæssige udfordringer, der kræver et længerevarende og internationalt samarbejde for at blive løst. Partnerskaberne har til formål at koordinere en fælles indsats mellem Europa-Kommissionen og medlemslandene, og de skal sikre synergi mellem europæiske og nationale initiativer.

Nogle partnerskaber vil blive organiseret som samarbejder og samfinansiering mellem Europa-Kommissionen, nationale fagministerier og tilskudsgivende institutioner (i Danmark primært Danmarks Innovationsfond), mens andre vil være tilsvarende samarbejder mellem Europa-Kommissionen og interesseorganisationer, brancheorganisationer o.lign., som især repræsenterer det private erhvervsliv.

Partnerskaber kommer til at spille en væsentlig rolle i Horizon Europe med et samlet budget på op til ca. 198,9 milliarder kroner i perioden 2021-2027.

Den nye, fokuserede missionstilgang er ligeledes forankret i søjle II (se kort beskrivelse i kapitlet 'Nye tiltag i Horizon Europe'). Det forventes, at op til 10 procent af budgettet i søjle II øremærkes til missionerne.

“FoodSHIFT2030 har allerede efter et halvt år formået at engagere en bred vifte af aktører i en bæredygtig omstilling af vores fødevarer system. Som koordinator for Horizon 2020-projektet er mit netværk vokset eksponentielt, og vi bliver nu inviteret med som partnere i langt flere ansøgninger.”

Lektor Christian Bugge Henriksen, Københavns Universitet

FOODSHIFT 2030

56

mio. kroner i EU-støtte

30

partnere

165

deltagere

4

års varighed

Læs mere: www.foodshift2030.eu

Innovativt Europa

Denne søjle skal fremme alle former for innovation, herunder både teknologisk og ikke-teknologisk innovation. Målet er at støtte den teknologiske udvikling, demonstration og viden-overførsel samt at styrke udbredelsen af innovative løsninger.

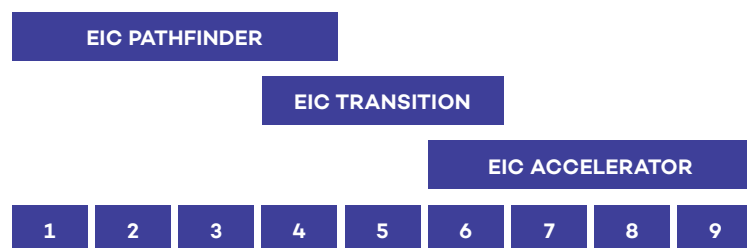
Det Europæiske Innovationsråd (EIC)

EIC fokuserer på banebrydende og disruptiv innovation, især markedsskabende innovation. EIC understøtter alle former for innovation.

Gennem de tre virkemidler *Pathfinder*, *Transition* og *Accelerator* vil EIC identificere, udvikle og implementere banebrydende, markedsskabende højrisiko-innovationer. Det gælder alt fra inkrementelle innovationer, som er karakteriseret ved forbedringer af eksisterende løsninger, til disruptive innovationer, som er karakteriseret ved nye løsninger, der ændrer markedssituationen markant og udkonkurrerer eksisterende løsninger; dog er der et særligt fokus på deep tech.

De tre virkemidler favner hele skalaen for Technology Readiness Level (TRL) fra 1, hvor idéen bag teknologien kun lige er undfanget, til 9, hvor en færdig løsning er parat til markedsintroduktion.

De tre virkemidler og TRL-niveau

Gennem sammenhængende og strømlinet støtte vil EIC desuden udfylde det udbredte tomrum mellem den offentlige støtte og private investeringer i banebrydende innovation.

Pathfinder

Pathfinder yder tilskud til bottom-up, højrisiko, banebrydende projekter, der sigter mod at udvikle radikalt nye og/eller disruptive innovationer og nye markedsmuligheder. Pathfinder er åbent for alle typer af aktører fra enkeltpersoner til universiteter, forskningsorganisationer og virksomheder, herunder start-ups og små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Der ydes støtte til de tidligste stadier af videnskabelig, teknologisk og *deep tech* forskning og udvikling, som skal bringe forskningen til en validering af teknologien (proof of principle). Pathfinder støtter projekter, der befinder sig i TRL-niveau 1-4.

Hovedparten af budgettet i Pathfinder vil blive udmøntet via åbne opslag, mens en mindre del af budgettet vil gå til projekter, der løser samfundsmæssige udfordringer. Udfordringerne vil fremgå af arbejdsprogrammet. Pathfinder finansierer tværdisciplinært samarbejde mellem forskere og innovatører. Derfor er det nødvendigt at skabe et projekt, hvor både forskere fra forskellige akademiske discipliner og erhvervsliv indgår i konsortiet.

Transition

Formålet med EIC Transition er at bringe en teknologi fra proof of principle til en teknologi, der er demonstreret i et relevant miljø – og omfatter TRL-niveau 4-6. Der gives støtte til udvikling af både teknologi og forretningsidé, og i ansøgningen skal der være et balanceret fokus på både teknologiudvikling og vejen til markedet.

Man kan kun søge midler fra EIC Transition, hvis man har gennemført et projekt støttet af FET Open, Pathfinder (Pilot),

FET Proactive² eller ERC Proof of Concept Grant. Og det projekt, som man søger støtte til, skal adressere den videre forskning og udviklingsaktiviteter på toppen af resultaterne fra det første projekt. Har man ikke deltaget i det adgangsgivende projekt, skal man have opnået IP-retighederne fra den teknologi, der er resultatet af f.eks. det adgangsgivende Pathfinder-projekt.

Man kan søge midler fra EIC Transition individuelt eller som et konsortium. En SMV, der f.eks. i sit Pathfinder-projekt har identificeret et kommercialiseringspotentiale, kan søge alene. Er man flere, der vil udvikle teknologien i fællesskab og samtidig arbejde på de kommercielle aspekter af teknologien, søger man midler fra EIC Transition som et konsortium.

Accelerator

EIC Accelerator er som udgangspunkt målrettet SMV'er, herunder start-ups og spin-out, men kan i særlige tilfælde støtte små mid-caps. Accelerator støtter primært markedsskabende og disruptiv innovation på TRL-niveau 6-9. Støtte gives udelukkende til enkeltmodtagere med følgende muligheder:

- Blandet støtte bestående af tilskud og finansiering (equity eller lånegaranti) til banebrydende og disruptiv innovation, der ikke i tilstrækkeligt omfang kan finde konventionel finansiering eller banklån.
- En ren bevillingsstøtte til enhver form for innovation lige fra inkrementel til banebrydende og disruptiv innovation og med det formål efterfølgende at skalere op, men som ikke kan finansieres konventionelt eller ved banklån. Den rene bevillingsstøtte vil kun blive givet til første-gangsmodtagere af støtte fra EIC Accelerator.

2. FET Open og FET Proactive er programmer under Horizon 2020. Det samme gælder for EIC Pathfinder Pilot, der nu erstattes af EIC Pathfinder i Horizon Europe.

“Vi har opnået støtte gennem flere EU-programmer, blandt andet EIC Accelerator. Det er på mange måder en stor blåstempling af vores idé og potentiale, men det er især en døråbner til at etablere pan-europæiske partnerskaber, som ellers er svære at få uden også at have finansiering til det.”

COO og Co-founder Stine Mølgaard, Radiobotics

AUTORAY

10

mio. kroner i EU-støtte

2

års varighed

Læs mere: <http://bit.ly/AutoRay>

Der kan i visse tilfælde også ydes ren finansieringsstøtte til SMV'er i form af en equity-investering eller en lånegaranti, hvis SMV'en allerede *har* modtaget et rent bevillingstilskud fra EIC Accelerator (Pilot).

Europæiske Innovationsøkosystemer (EIE)

Fokus i EIE's aktiviteter er at styrke nationale og regionale innovationsaktører. Delprogrammet er målrettet mod offentlige aktører f.eks. regionale erhvervshuse eller kommuner, som tilbyder forskellige former for services til innovatører. For bedst muligt at udnytte potentialet i innovation, der involverer forskere, iværksættere, erhvervslivet og samfundet som helhed, vil EU sammen med medlemsstaterne forbedre innovationsmiljøet, så det kan blomstre på alle niveauer. Dette gøres blandt andet ved at bidrage til udviklingen af et effektivt innovationsøkosystem på EU-niveau.

EIE støtter derfor såvel gennemførelsen af fælles innovationsprogrammer mellem medlemsstater, regioner og associerede lande som færdigheder og aktiviteter, herunder blandt andet netværkssamarbejde og udvikling af åbne innovationsprocesser i organisationer blandt nationale, regionale og lokale innovationsøkosystemer.

EIE dækker alle led og støtter alt fra udveksling af praksis og viden om innovationsregulering over kompetenceudvikling til innovation. EIE's aktiviteter kan blandt andet implementeres i synergi med støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU).

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT)

EIT etablerer europæiske innovationsøkosystemer, der samler partnere fra mange forskellige felter. EIT opererer primært gennem sine videns- og innovationsfællesskaber (KIC), som er store europæiske partnerskaber.

De løser specifikke globale udfordringer og styrker innovationsøkosystemerne omkring dem. Det gøres ved at fremme integrationen af virksomheder, uddannelse, forskning og innovation (også kendt som videnstrekanten eller triple-helix), hvilket skaber miljøer, der fremmer innovation. EIT's initiativer fremmer og støtter desuden en ny generation af iværksættere og stimulerer oprettelsen af innovative virksomheder i tæt synergi og komplementaritet med EIC. Igennem sine KICs vil EIT bidrage til at styrke bæredygtige udfordringsbaserede innovationsøkosystemer i hele Europa blandt andet ved at udvide sin regionale innovationsordning EIT RIS.

Delprogrammer uden for søjlestrukturen

Ud over mulighederne i de tre søjler rummer Horizon Europe yderligere to delprogrammer samt EURATOM, der omhandler fusions- og fissionsforskning. Det ene delprogram har fokus på at øge forskningsniveauet i Europa som helhed og støtter udviklingen af excellence og fastholdelse af talenter i dele af Europa, der er mindre veletablerede på forsknings- og innovationsområdet. Det andet delprogram har fokus på at udvikle en form for 'indre marked' for forskere ved at støtte udviklingen af det europæiske forskningsrum og forskningspolitiske temaer for hele Europa.

Udvidelse af deltagelse og spredning af ekspertise

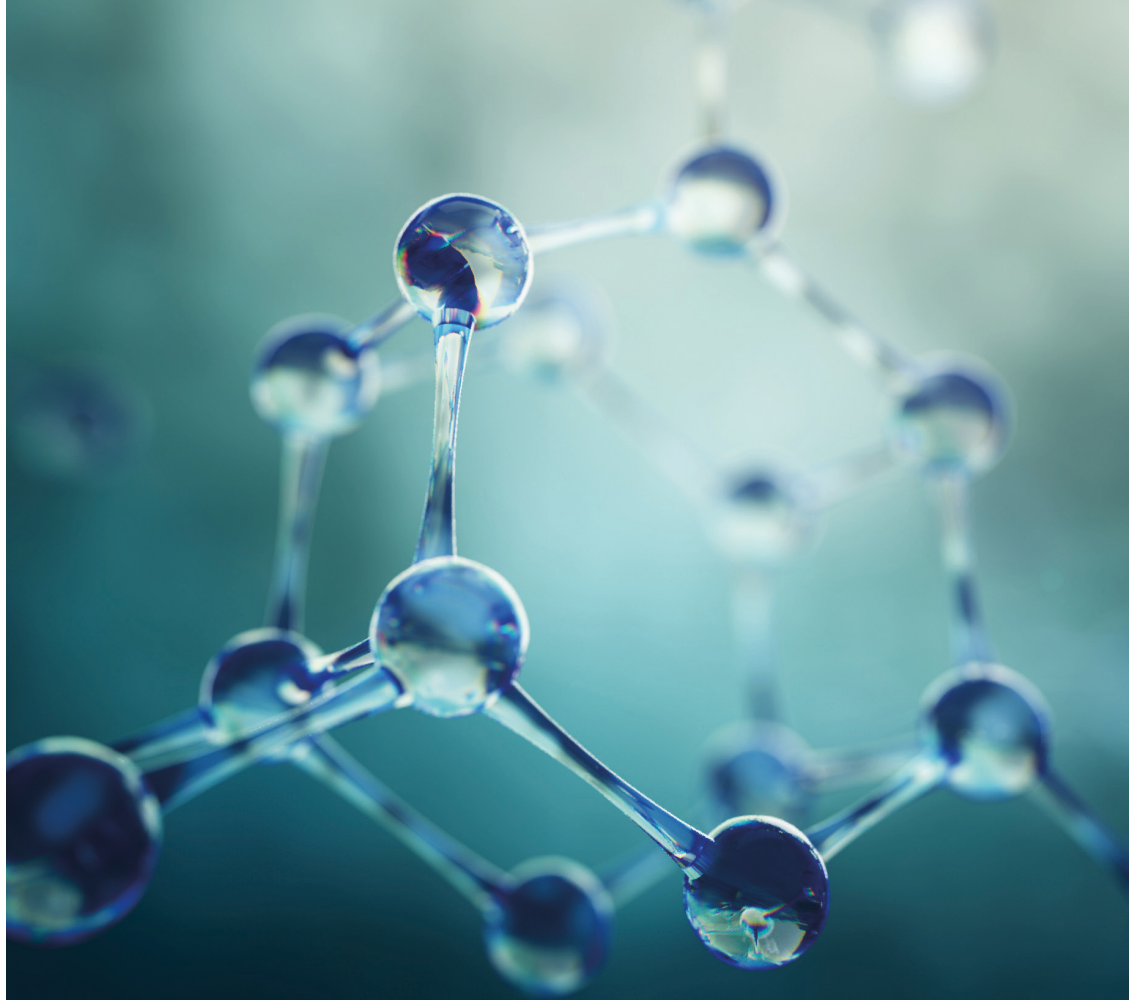
En bredere deltagelse i forskningsaktiviteter fra alle medlemslande og udbredelse af ekspertise vil optimere potentialet for et mere innovativt Europa. Dette delprogram yder derfor støtte til samarbejde, professorater for det europæiske forskningsrum, støtte til National Contact Points (NCP), aktiviteter i relation til brain circulation og ekspertiseinitiativer samt andre støttetiltag, der fremmer, at forskere fra målgruppelandene kan deltage i excellent forskning.

Reform og forbedring af det europæiske forskningsrum (ERA)

Via en reform af det nuværende forskningssystem vil man skabe et Europa, hvor viden og en højt kvalificeret arbejdsstyrke cirkulerer frit på en afbalanceret måde – et 'indre marked' for forskning. Forskningsresultater skal spredes bredt til gavn for samfundet som helhed, og EU-politik, især forsknings- og innovationspolitikken, skal i højere grad baseres på videnskabelig evidens af høj kvalitet. Desuden prioriteres emner som forskningsintegritet, ansvarlig forskning og innovation (RRI), borgerinddragelse og kønsligestilling m.m. højt.

EURATOM - Fusions- og fissionsforskning

EURATOM er EU's program for forskning og træning inden for fusions- og fissionsforskning, som komplementerer Horizon Europe. EURATOM kører foreløbigt fra 2021 til 2025 med et budget på ca. 14,7 milliarder kroner. Det samler EU's forskningsaktiviteter inden for fusionsforskning, herunder EU's deltagelse i det internationale ITER program og fissionsforskning. Under fissionsprogrammet hører områderne nuklear sikkerhed, strålebeskyttelse, medicinske radioisotoper og håndtering af nuklearaffald.

30-100%

giver Horizon Europe i støtte afhængig af projekttype.

Regler og rammer i Horizon Europe

Det er en god idé at kende til de grundlæggende regler i Horizon Europe. I dette kapitel har vi samlet de vigtigste regler, man skal kende, når man vil søge EU-støtte via programmet. Det gælder f.eks. de lovmæssigt fastlagte "Regler for deltagelse" og reglerne i den tilskudsftale, som man indgår med Europa-Kommissionen, når man deltager i et Horizon Europe-projekt.

Det er som udgangspunkt de samme regler, der gælder, uanset i hvilken del af programmet man er aktiv.

Hvem kan deltage?

Alle institutioner, virksomheder, foreninger m.v., som er etableret i et EU-medlemsland eller et land, der er associeret med Horizon Europe, kan deltage og modtage støtte.

Hovedreglen er, at der skal deltage mindst tre partnere fra tre forskellige medlems- eller associerede lande. Undtagelser herfor er blandt andet i EIC Accelerator og personlige stipendier, hvor der ikke er krav om flere partnere i et konsortium.

En række ikke-EU-lande kan deltage i Horizon Europe som associerede lande. Det betyder, at landene bidrager til Horizon Europe budgettet, og det giver deres forskere og virksomheder mulighed for at deltage på lige fod med ansøgere fra EU-landene.

Det er også muligt at medtage partnere i sit konsortium fra resten af verden. Såfremt de kommer fra et udviklings- eller mellemindkomstland, kan de modtage støtte på lige fod med deltagere fra EU-landene. I arbejdsprogrammerne henvises der til en liste over, hvilke lande der falder i denne kategori. Deltagere fra OCTA-landene, f.eks. en virksomhed i Grønland, er støtteberettigede, men den grønlandske partner tæller som en dansk partner, hvilket man skal være opmærksom på i forhold til kravet om deltagelse fra tre lande.

Partnere fra øvrige tredjelande som USA og Japan samt BRIC-landene kan også deltage. Deltagere fra disse lande får som udgangspunkt ingen støtte. Man kan dog søge om støtte til partnere fra disse lande, hvis man kan påvise, at projektet kun kan gennemføres med deres deltagelse, eller hvis der er en aftale mellem EU og det pågældende land om forsknings-samarbejde. Hvis der er mulighed for dette, vil det fremgå af arbejdsprogrammet.

Beregning af tilskud og overhead

Som udgangspunkt bliver projekter medfinansieret med op til 100 % af de støtteberettigede omkostninger for alle typer af deltagere og for alle aktiviteter. En undtagelse er dog de såkaldte "innovationsaktiviteter", hvor alle deltagere, der ikke har status som non-profit organisationer, højst kan modtage 70 % i tilskud. Beregningen af de indirekte omkostninger, også kendt som overhead, beregnes med en fast rate på 25 % af de direkte omkostninger.

Beregninger ved støttesatser på 70 og 100 procent

Omkostninger				
Direkte	Indirekte	Total	% EU-støtte	Total
100 euro	25 euro	125 euro	70 %	87,50 euro
100 euro	25 euro	125 euro	100 %	125 euro

IPR og publikationer

Som hovedregel tilfalder resultaterne af arbejdet den partner, der har udviklet det konkrete resultat. Såfremt der er flere partnere involveret, og hvor det ikke er muligt at identificere, hvem der har udviklet resultatet, ejer de pågældende partnere de intellektuelle rettigheder (IPR) i fællesskab.

Der er i vid udstrækning mulighed for, at parterne kan aftale afvigende IPR-regler f.eks. i en skriftlig konsortieaftale. Dog skal man være særligt opmærksom på, at der følger nogle forpligtelser med rettighederne, ligesom der er nogle begrænsninger i forhold til at overdrage IPR til aktører i ikke-EU- eller associerede lande.

Som udgangspunkt skal man publicere projektets resultater og data, med mindre det skader beskyttelsen af resultaterne. Horizon Europe har udvidet de såkaldte Open Access-regler, hvilket betyder, at publikationer som udgangspunkt skal gøres offentligt tilgængelige i en publikationsdatabase. Denne offentliggørelse kan enten ske med det samme eller efter en karenstid. Udgifterne for Open Access kan medregnes i projektbudgettet. Programmet vil desuden fremme anvendelsen af FAIR-data princippet, hvilket betyder, at data skal kunne findes, være tilgængelige, være indbyrdes kompatible samt kunne videreanvendes.

Tilskuds- og projekttyper

Der findes forskellige projekttyper med hver deres særlige kendetegn. Det fremgår af arbejdsprogrammerne, hvilken projektttype man kan søge om til et konkret område.

Bevillinger

Bevillinger er den oftest anvendte tilskudstype. Bevillingerne gives oftest til en af de følgende projekttyper:

- *Forsknings- og innovationsaktiviteter* støtter projekter, der har en overvægt af forskning, men kan også indeholde innovation. De støttes med op til 100 %.
- *Innovationsaktiviteter* sigter mod udviklingen af nye eller forbedrede produkter, processer eller services. Der gives op til 70 % i støtte, dog op til 100 % for non-profit organisationer.
- *Koordinations- og understøttelsesaktiviteter* understøtter typisk koordinerings-, informations- og netværksaktiviteter m.m. De støttes med op til 100 %.
- *COFUND* er tilskud til eksisterende eller nye forsknings-, forskeruddannelses- eller innovationsprogrammer. Støtteren fremgår af opslaget. Der gives 30-70 % i støtte.
- *Individuelle stipendier*, som man kan søge i Det Europæiske Forskningsråd og i dele af Marie Skłodowska-Curie Actions, er personbundne stipendier. Disse er knyttet til personen, selv om kontrakten er indgået med en værtsinstitution.

Præmier

Præmier tildeles for opnåelse af et foruddefineret mål. Til sammenligning kan nævnes den amerikanske X Prize, som tildeles den første kommercielle operatør, der flyver til verdensrummet.

Udbud

Enkelte mere afgrænsede opgaver udbydes i licitation. Det drejer sig ofte om f.eks. undersøgelser og rapporter, som ikke egner sig som almindeligt opslag.

Opslag og ansøgningsfrister i Horizon Europe

Under hvert delprogram offentliggør EU løbende opslag, som beskriver hvilke forsknings- og innovations-emner, der kan søges midler til. Ansøgningsfristen fremgår af opslaget.

Relevante informationer, herunder opslag, modelkontrakter, vejledninger og skemaer kan hentes på Europa-Kommissionens portal "Funding & Tenders":

Tjek:
<http://bit.ly/FundingandTenders>

Tips og trick til ansøgningen

Ud over at man skal have et rigtig godt projektforslag, så ligger nøglen til succes for ens ansøgninger i at forstå og være omhyggelig med ansøgningsprocessen. Dette kapitel giver en grundlæggende oversigt over de forskellige faser og dokumenter, man skal igennem som ansøger.

Emne og samarbejdspartnere

Først og fremmest skal man som ansøger finde det helt rigtige delprogram og emne i Horizon Europe at søge under. Da de fleste projekter kræver flere deltagere, skal man derefter som regel i gang med at etablere et samarbejde med de partnere, der skal med i projektet.

Ansøgningen

Hele ansøgningsprocessen såvel som den senere projekt-administration foregår online. Det er vigtigt at være meget omhyggelig allerede i ansøgningsfasen, for oplysningerne vil blive genbrugt i projektets løbetid.

Ansøgningen vil typisk bestå af et A- og et B-afsnit. A-afsnittet indeholder de grundlæggende oplysninger om deltagere, blandt andet:

- Navne på alle deltagende partnere
- Kontaktoplysninger på de personer, der har en væsentlig administrativ rolle
- Projektbudget.

B-afsnittet beskriver selve projektet. Her skal man ved hjælp af en skabelon blandt andet beskrive projektets indhold, målsætning, planlægning og ressourcebehov. Dette afsnit er afgørende, da det danner grundlag for evalueringen af projektet. Det vil ligeledes blive brugt som udgangspunkt for kontraktindgåelse, hvis man får en god evaluering og bliver udvalgt til at modtage støtte.

Med et godt gennearbejdet B-afsnit kan man derfor spare en masse tid i den fase, hvor man aftaler kontrakten med EU. Et godt B-afsnit lægger også grunden for et succesfuldt efterfølgende projektførløb.

Kontraktindgåelse

Hvis ens ansøgning er blevet udvalgt til støtte, modtager man efter evalueringsfasen en invitation til kontraktindgåelse. Kontraktindgåelsen omfatter typisk:

- Registrering af alle førstegangsdeltagere, der ikke har et PIC nummer endnu (se faktaboks)
- Eventuelle tilpasninger af B-afsnittet
- Eventuelle budgetjusteringer.

Kontraktindgåelsen må normalt ikke tage mere end tre måneder. Sideløbende med kontraktindgåelsen skal deltagerne oftest udarbejde en indbyrdes konsortieaftale, hvori man beskriver betingelserne for samarbejdet i projektkonsortiet.

Evaluering

Alle ansøgninger bliver bedømt af uvildige internationale eksperter. Ansøgningerne bliver vurderet med op til fem point for hvert af kriterierne:

- Excellence
- Impact
- Implementation.

Som udgangspunkt bliver alle tre kriterier vægtet lige meget i bedømmelsen. Hvor det skønnes hensigtsmæssigt, kan vægtningen dog ændres. I ansøgninger til Det Europæiske Forskningsråd tæller udelukkende Excellence-kriteriet, og i SMV-projekterne og i innovationsaktiviteterne lægges der større vægt på Impact-kriteriet. Vægtningen vil altid fremgå klart af arbejdsprogrammet.

De tre evalueringskriterier

Excellence-kriteriet vurderer den videnskabelige eller teknologiske kvalitet i ansøgningen. I hvilken grad vil projektet løfte sig ud over state-of-the-art?

Impact-kriteriet vurderer den forventede effekt af projektet på samfundet som helhed eller på en bestemt målgruppe. Har projektet innovationspotentiale? Er der en klar plan for udnyttelse og/eller formidling af resultaterne?

Implementation-kriteriet vurderer kvaliteten af projektgennemførelsen, herunder kvaliteten af projektdeltagerne og projektledelsen. Er der taget højde for eventualiteter, der kan bringe projektet i fare? Er projektplanlægningen hensigtsmæssig og realistisk?

Skriftlig feedback på ansøgninger

Alle ansøgere får en skriftlig tilbagemelding på deres ansøgning. Såfremt man har bestået alle tre delkriterier, får man som hovedregel en kort skriftlig forklaring på delvurderingerne og den samlede projektvurdering. Såfremt man fejler i et af kriterierne, eller ens ansøgning bliver vurderet som ikke-støtteberettiget, fordi den ikke opfylder alle formkrav, får man en kort forklaring herpå.

Tidsforløb fra ansøgning over evaluering til projektstart

Er min organisation allerede registreret?

Alle deltagere bliver registreret i en database, hvor man får en Participant Identification Code (PIC).

Denne registrering skalkun foretages én gang, og man kan genbruge PIC-nummeret i fremtidige projekter. Man kan søge i databasen i Europa-Kommissionens 'Funding & Tender'-portal for at se, om man allerede har et PIC-nummer. De fleste universiteter vil allerede være registreret.

Tjek:

<http://bit.ly/FindPICnummer>

Få gratis rådgivning

Har du behov for hjælp på vejen til Horizon Europe? Så er de offentlige rådgivere i netværket EU-DK Support klar til at hjælpe dig – gratis og uforpligtende.

Netværket samler de offentlige EU-rådgivere i Danmark fra nord til syd og fra øst til vest. Netværkets formål er at understøtte Danmarks deltagelse i EU-programmer inden for forskning, innovation, kultur og erhvervsudvikling, herunder Horizon Europe. Det er gratis at benytte netværkets EU-rådgivning, uanset om du er ansat i f.eks. en viden- og forskningsinstitution, en SMV, på et universitet, i det offentlige eller en interesseorganisation.

Nyttige links

EU-DK Support netværkets hjemmeside
<https://eusupport.dk>

Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside om Horizon Europe
www.ufm.dk/horizon-eu

Europa-Kommissionens portal Funding & Tenders
<http://bit.ly/FundingandTenders>

Europa-Kommissionens IPR Helpdesk
www.iprhelpdesk.eu

